

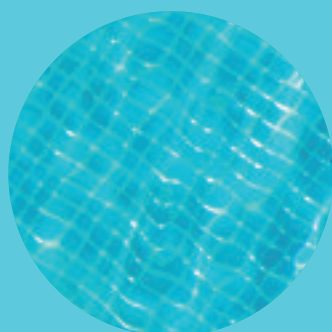
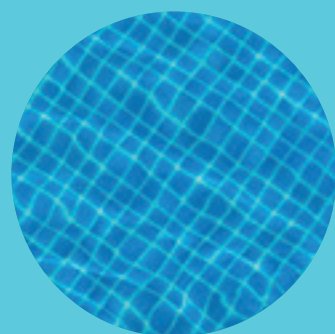
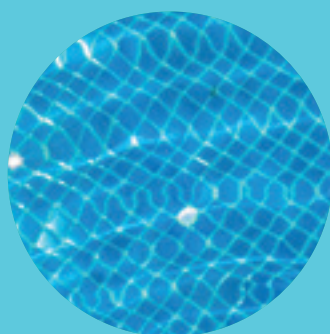
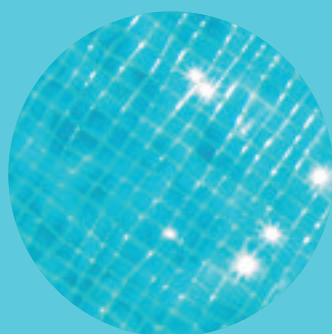

Febelgra
united in
graphics

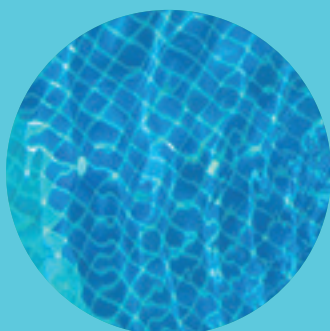
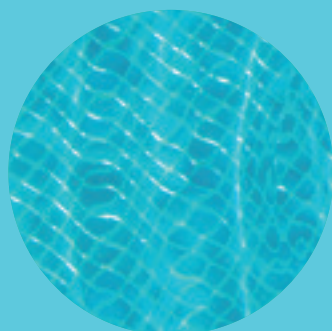
06 **FIRST** 2020

Maandelijks tijdschrift van de federatie van de Belgische grafische industrie vzw

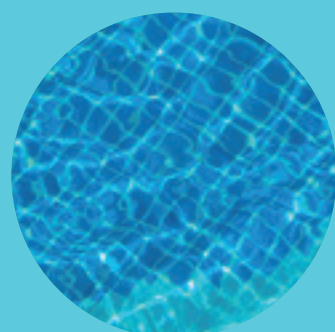
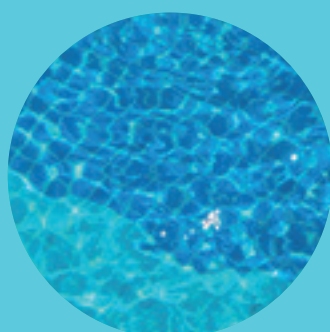
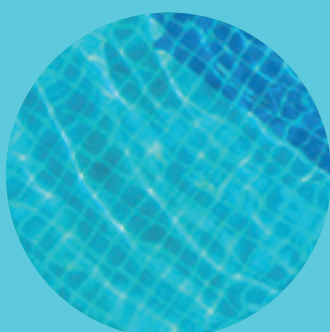
IMPRESSION

Sectorcijfers
2019

Afscheid van
Gilberte
'van Febelgra'

editie

2

Inhoudstafel

3

Voorwoord

4 - 7

Sectorcijfers 2019

8

Vakantie

9 - 16

Geschiedenis Febelgra
afscheid

17

Schorsing opzeggingstermijn

18

Tips voor een goede klantervaring

19

Vingerafdrukken

20

Studio Soku

21

Snelnieuws

22

Update cijfers
lonen en wedden
RSZ percentages
Sociale loonlast
Loonindex
Papierindex

23

Papier in de kijker

24

Partners in Creativity

First Impression is het maandelijks tijdschrift van de
federatie van de Belgische grafische industrie vzw
www.febelgra.be

Volg ons op sociale media:

www.linkedin.com/company/febelgra

www.facebook.com/febelgra

www.instagram.com/febelgra

www.twitter.com/febelgra

Redactie Ann Kestens - Gilberte Le Jeune - Marisa Bortolin - Marc
Vandenbroucke

Adres Febelgra vzw, Marsveldplein 2, 1050 Brussel - T + 32 2 680 06 68 -
info@febelgra.be

Drukwerk Antilope De Bie Printing

V.U. Marc Vandenbroucke, Marsveldplein 2, 1050 Brussel - Lid van Unie
van de Uitgevers van de periodieke pers vzw

VOORWOORD

Aan elk tijdperk komt een einde; en een nieuw begint

Na de beslissing van de Raad van Bestuur om de zelfstandige identiteit van Febelgra te behouden en samenwerkingsverbanden te zoeken, werd ook de ad interim opdracht van Marc Vandenbroucke verlengd voor onbepaalde duur. Hij zal verder instaan voor de uitbouw van de dienstverlening en de vernieuwing van onze federatie, waarvoor wij hem alle succes toewensen.

Denis Geers, voorzitter RvB

Wij kunnen er niet omheen: na ruim 40 jaar neemt Gilberte 'van Febelgra' afscheid om per 01 augustus van een welverdiend pensioen te genieten. Gezien haar staat van dienst mag dit beslist een mijlpaal genoemd worden in de historie van onze federatie.

Wij geven Gilberte dan ook graag een forum in dit nummer om met jullie een belangrijk deel van haar levenswerk te delen (pag. 9). De lezer krijgt meteen ook een interessant stuk geschiedenis over Febelgra cadeau!

Na het afscheid van 2 andere collega's die eerder dit jaar op pensioen gingen, is Gilberte dus de derde die dit jaar een nieuwe uitdaging aangaat. Zelfs vele woorden kunnen haar verdiensten

voor de federatie onvoldoende omvatten. Maar om het met haar veel gehoorde en gemeende stem te zeggen: DANK U WEL!

En vergeet niet: met pensioen gaan is een hele eer, maar opgepast: je hebt nooit vakantie meer! Dit alles betekent dus ook dat dit jaar meer dan ooit in het teken van vernieuwing staat. De opvolging van Gilberte is ondertussen verzekerd. Hierover verneemt u ook meer in het volgende nummer.

Ondertussen is het corona tijdperk niet voorbij, maar toch in rustiger vaarwater gekomen. Wij blijven de impact, die deze crisis op onze sector heeft, onder de aandacht brengen van de overheden. De afgelopen

weken hebben wij ook binnen het paritair comité met de sociale partners onderhandeld over enkele maatregelen die de gevolgen van de coronacrisis voor werkgevers en werknemers moeten verlichten. U wordt hierover via een nieuwsbrief en in het volgende nummer uitgebreid geïnformeerd. Heel wat bedrijven zullen straks een rustpauze inlassen en dit is misschien meteen ook een gelegenheid om eens in de sectorcijfers van het afgelopen jaar te duiken, die beslist ook positieve noten bevatten (pag. 4).

Het Febelgra team wenst u allen een deugddoende vakantie!

Marc Vandenbroucke
Algemeen directeur

SECTORCIJFERS

Een jaar met dalende trends, maar de omzetstijging in de drukkerijen was een opsteker in 2019

Enkele highlights

Het afgelopen jaar wordt gekenmerkt door **verschillende dalende parameters**. Het aantal ondernemingen en de tewerkstelling lopen gevoelig terug en ook de investeringen nemen verder af. Positief en bemoedigend is echter de **stijging van het omzetcijfer** in de grafische sector (exclusief de dagbladen). Wij noteren voor 2019 een **groei van 5,67% tot 2,659 miljard EUR**. Het aandeel van de drukkerijen hierin is bepalend.

Hieruit mogen we concluderen dat een **sterkere binnenlandse vraag** onze industrie goed heeft gedaan. Zeker als we terzelfdertijd vaststellen dat onze exportpositie verder verzwakt is. Bovenstaande betekent ongetwijfeld ook dat de **productiviteit en efficiëntie** van onze bedrijven en hun medewerkers is **toegenomen**. De **verderzetting van de consolidatiegolf** in de sector is hierbij eveneens kenmerkend; evenals een **betere bezetting van het productieapparaat**. Met de **export** gaat het niet goed in de sector. We noteren opnieuw een **daling tot 32,62%** van het totaal omzetvolume. De aangekondigde Brexit zal hier niet vreemd aan zijn, maar de loonkosthandicap voor onze Belgische bedrijven evenmin.

Tot slot merken wij een opmerkelijke **daling van het omzetcijfer op voor de dagbladsector**. Na de crash in 2016 stond 2019 opnieuw in het teken van een sterk krimpende markt.

1. Aantal ondernemingen (werkgevers)

In 2019 telde de grafische sector, exclusief de dagbladrukkerijen, 751 werkgevers tegenover 802 in 2018, als volgt verdeeld over de verschillende sub sectoren (cfr. tabel 1):

- 543 t.o.v. 580 (2018) drukkerijen -6,38%
- 175 t.o.v. 185 (2018) prepress bedrijven -5,41%
- 33 t.o.v. 37 (2018) afwerkingsbedrijven -10,81%

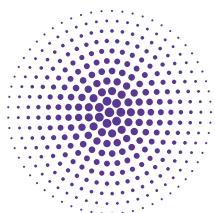
Deze **daling** van het aantal ondernemingen is het grootst sedert 2013.

De **consolidatie in de sector** blijft zich dus voortzetten. De afname is zowel nominaal als procentueel het grootst in de sub sector van de drukkerijen.

In tegenstelling tot het aantal werkgevers, is het **aantal zelfstandigen** – met of zonder personeel – in de Belgische grafische sector in 2018(*) opnieuw **verhoogd**:

- Zelfstandigen in hoofdberoep blijven qua aantal stabiel
- Zelfstandigen in bijberoep stijgen met maar liefst 12,34%
- Zelfstandigen met een activiteit na pensioen stijgen met 5,35%

(volgens de meest recente cijfers van de RSVZ (cfr. tabel 1 bis). Deze cijfers hebben betrekking op de volledige NACEBEL 18.1.

VOOR MEER INFO

marc.vandenbroucke@febelgra.be

Tabel 1 Verdeling van het aantal werkgevers in de grafische industrie (uitgezonderd dagbladdrukkerijen) in België tijdens de afgelopen jaren en volgens hoofdactiviteit (Bron: RSZ)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Druk	891	845	796	765	723	670	649	641	609	580	543
Prepress	330	300	277	245	230	219	213	208	198	185	175
Afwerking	64	63	62	64	48	49	43	40	38	37	33
Totaal	1285	1208	1135	1074	1001	938	905	889	845	802	751

Tabel 1 bis Aantal zelfstandigen in de grafische industrie (NACEBEL 18.10) (Bron: RSVZ)

	Hoofdberoep			Bijberoep			Activiteit na pensioen		
	2016	2017	2018*	2016	2017	2018*	2016	2017	2018*
In buitenland**	32	34	34	9	12	10	5	7	6
Brussels H.G.	365	371	382	108	123	130	59	61	70
Waals Gewest	721	749	707	424	441	440	190	211	212
Vlaams Gewest	2 037	2 052	2 082	907	1 012	1 204	360	375	401
Totaal	3 155	3 206	3 205	1 448	1 588	1 784	614	654	689

(*) cijfers 31/12/2019 slechts eind juli 2020 beschikbaar
 (**) de verzekeringsplichtigen (zelfstandigen) die, ongeacht hun nationaliteit, niet in België (dus wel in het buitenland!) gedomicilieerd zijn, maar in België hun zelfstandige beroepsactiviteit uitoefenen en hier aangesloten zijn op het sociaal statuut van de zelfstandige.

2. Tewerkstelling

Tijdens het afgelopen jaar waren de werknemers actief in onze sector (exclusief dagbladen), verdeeld als volgt over de verschillende sub sectoren (cfr. tabel 2):

- Drukkerijen: 7368; dit is – 7,43%
- Prepress: 1349; dit is – 1,78%
- Afwerkingsbedrijven: 355; dit is – 15,88%

Hiermee gingen **682 of 7,01 % arbeidsplaatsen verloren** in de sector. Procentueel vertegenwoordigt 2019 dan ook de grootste daling van de laatste 10 jaar. Op te merken valt dat enkel grote faillissementen in het afgelopen jaar hier het leeuwenaandeel vormen van deze opvallende daling.

In 2019 hadden we volgende verdeling volgens de gewesten (cfr. tabel 3):

- Waals Gewest: 1498; dit is – 10,78%
- Brussels H.G.: 424; dit is – 6,19%
- Vlaams Gewest: 7126; dit is – 6,22%

Het Waals Gewest is hiermee – althans procentueel – de zwaarst getroffen regio.

3. Omzet

De totale omzet (zonder de dagbladen) van de sector gaat er met liefst **5,67%** op vooruit tot **2,659 miljard EUR!** Daar waar er in 2018 sprake was van een bescheiden groei van 1,47%, betekent deze groei meteen de grootste van de afgelopen 10 jaar.

Opvallend is verder dat in 2019 de sub sectoren prepress en afwerking hun omzet zagen dalen (voor de sub sector Afwerking zelfs gevoelig met –10,55 %). De groei is dus volledig

gesitueerd bij de drukkerijen die tekenen voor + 9,43%.

Tot slot stellen we een verdere en forse omzetsdaling vast voor de dagbladrukkerijen.

4. Investerings

In tegenstelling tot de omzetcijfers, is de situatie met betrekking tot de investeringen **dalend** en eveneens verschillend naar gelang de sub sector: voor de drukkerijen is er in 2019 een verdere daling tot 80,55 mio EUR (-4,51%). In 2018 bedroeg deze daling nog 17,38%. De investeringen in prepress lopen terug tot 22,36 mio EUR (-21,27%); daar waar we in 2018 voor deze sub sector nog een stijging van bijna 8% hadden. Opvallend is de **lichte stijging van de investeringen in de afwerking**, gezien alle overige parameters in deze sub sector een dalende trend vertonen. De investeringen in de dagbladsector halveren.

5. Export

Onze export volumes – inclusief de dagblad sector – **daalden** tijdens 2019 verder tot een waarde van 880,61 Mio EUR, ofwel **32,62%** van het totaal omzet volume.

Wanneer wij meer detailgegevens hebben ontvangen vanwege de NBB zullen wij in een volgende editie van First Impression deze analyse aanvullen met info over de import en de handelsbalans.

Conclusie in een corona perspectief

Uit de macro-economische cijfers voor 2019 zou mogen geconcludeerd worden dat de algemene downsizing in de sector weldra zijn bodem heeft bereikt. Zeker indien we terug onze internationale competitiviteit stimu-

leren, die nu hoofdzakelijk door het loonkosten niveau in onze grafische sector wordt verzwakt. Dit zou ook een verdere daling van de tewerkstelling kunnen stop zetten.

Evenwel, de sterkere binnenlandse vraag, die enkel de mooie omzetsijging in 2019 kan verklaren, betekent dat een vertraging van onze algemene economie een direct effect heeft op het welzijn van onze grafische ondernemingen. De voorbije corona crisis heeft dit direct effect alvast teweeg gebracht.

Daarom moeten wij vrezen dat alle trends voor 2020 er helemaal niet fraai zullen uitzien. Dat is bijzonder spijtig. Wij hopen op een positief najaar om te schade te beperken, en vooral een 2021, dat de positieve parameters van 2019 kan hernemen en bestendigen.

Daarvoor zijn echter maatregelen nodig, waarvoor onze overheden aandacht moeten hebben:

1. De verlenging van de tijdelijke werkloosheid Covid-19 tot het einde van dit jaar is cruciaal om o.m. structurele ontslagen te vermijden.
2. Indien Europese, federale of regionale initiatieven worden genomen voor financiële steun aan de zwaar getroffen sectoren; dienen deze overheden hierbij onverminderd de grafische sector in aanmerking te nemen. Wij staan immers voor creativiteit, verbinding, educatieve meerwaarde, entertainment, toegankelijke informatie en zijn de waardevolle partner van een circulaire economie!

Tabel 2 Verdeling van de tewerkstelling volgens sub sector (excl. dagbladrukkerijen) in België tijdens de voorbije jaren (Bron: RSZ)

	Druk	Prepress	Afwerking	Totaal
2009	11 707	2 224	768	14 699
2010	10 935	2 066	694	13 695
2011	10 640	1 948	669	13 257
2012	10 280	1 734	650	12 664
2013	9 688	1 522	581	11 791
2014	9 164	1 464	556	11 184
2015	8 810	1 409	374	10 593
2016	8 685	1 520	347	10 552
2017	8 276	1 290	305	9 871
2018	7 959	1 349	422	9 730
2019	7 368	1 325	355	9 048

Tabel 3 Werknemers in de grafische industrie (excl. dagbladrukkerijen) in België tijdens de voorbije jaren (Bron: RSZ)

	Brussels HG	Waa's Gewest	Vlaams Gewest	België	Jaarlijkse evolutie in %
2009	1 409	2 687	10 603	14 699	-5,58
2010	1 224	2 513	9 958	13 695	-6,83
2011	1 277	2 428	9 552	13 257	-3,2
2012	1 262	2 281	9 121	12 664	-4,47
2013	890	2 141	8 760	11 791	-6,89
2014	804	1 948	8 432	11 184	-5,15
2015	716	1 895	7 982	10 593	-5,3
2016	768	1 809	7 975	10 552	-0,37
2017	415	1 698	7 758	9 871	-6,4
2018	452	1 679	7 599	9 730	-1,43
2019	424	1 498	7 126	9 048	-7,01

Tabel 4 Omzet van de grafische industrie per sub sector voor de periode 2009-2019 in miljoen EUR (Bron: FOD Economie)

	Dagblad drukkerijen	Drukkerijen	Prepress	Afwerking	Totaal (excl. dagbladen)	Totaal (incl. dagbladen)
2009	263,90	2 295,10	501,90	69,40	2 866,40	3 130,30
2010	256,70	2 285,60	510,90	71,80	2 868,30	3 125
2011	165,60	2 245,00	511,60	95,80	2 852,40	3 018
2012	160,30	2 151,30	467,60	61,90	2 680,80	2 841,10
2013	149,02	2 111,73	477,99	56,30	2 646,02	2 795,04
2014	140,79	2 182,01	463,57	55,78	2 701,36	2 842,15
2015	111,45	2 050,91	430,43	50,99	2 532,34	2 643,79
2016	58,45	1 947,08	422,04	49,25	2 418,38	2 476,83
2017	52,90	1 965,57	465,26	49,62	2 480,48	2 533,35
2018	44,04*	2 003,64	465,39	47,98	2 517,02	2 561,05*
2019	39,74	2 192,59	424,15	42,92	2 659,66	2 699,40

* Gecorrigeerde cijfers voor 2018 die op heden vanwege de FOD Economie werden ontvangen

Tabel 5 Investerings in de Belgische grafische industrie voor de periode 2015-2019 in miljoen EUR (Bron: FOD Economie)

	Dagblad drukkerijen	Drukkerijen	Prepress	Afwerking	Totaal (excl. dagbladen)	Totaal (incl. dagbladen)
2015	4,30	89,60	26,90	4,20	120,70	125,00
2016	2,70	102,60	20,60	3,10	126,30	129,00
2017	1,80	102,10	26,30	2,47	130,87	132,67
2018	4,73	84,35	28,40	2,53	115,28	120,01
2019	2,42	80,55	22,36	2,85	105,76	108,18

↑ **5,67%**

Stijging omzet tot
2,659 miljard EUR

Tabel 6 Aandeel van export in de omzet (dagbladrukkerijen inbegrepen) voor de periode 2009-2019 (Bron: FOD Economie)

	Export (Mio EUR)	Omzet (Mio EUR)	Aandeel van de export (%)
2009	1 141,00	3 130,30	36,45
2010	1 186,00	3 125,00	37,95
2011	1 274,00	3 018,00	42,21
2012	1 241,00	2 841,10	43,68
2013	1 113,00	2 795,04	39,82
2014	1 052,00	2 842,15	37,01
2015	949,00	2 673,96	35,49
2016	983,00	2 475,97	39,66
2017	921,00	2 533,35	36,35
2018	889,00	2 569,90	34,59
2019	880,61	2 699,40	32,62

TIPS

Tips om met een gerust hart op reis te vertrekken

Kijkt u uit naar een deugdlopende vakantie? Maar ligt u er tegelijkertijd ook wakker van dat u niet alles tijdig zal af hebben? Of niet alles georganiseerd krijgt?

Febelgra geeft u alvast een paar tips om zorgeloos op vakantie te kunnen vertrekken:

1. Begin tijdig met de aankondiging van uw vakantie

Zo kunt u bijvoorbeeld in uw e-mail-handtekening een stukje tekst opnemen, zodat uw relaties vooraf al op de hoogte zijn. Ook kunt u een week of twee voor uw vakantie een mailing verzenden aan uw (belangrijkste) klanten. Maar post het zeker niet op social media.

Eén interessante tip bij de aankondiging:

Reserveer een 'afwerkdag' en een 'bijwerkdag' in de aankondiging van uw vakantie. Stel, uw vakantie begint aanstaande zaterdag 18 juli en u gaat op 3 augustus weer aan de slag. Geef dan aan dat u vanaf 17 juli met vakantie gaat en vanaf 4 augustus weer voor uw klanten klaarstaat. Dit geeft u de mogelijkheid om op 18 juli alle zaken af te werken en zodoende rustig aan uw vakantie te beginnen. Op 3 augustus kunt u dan alles wat in uw vakantie is binnengekomen (e-mail, post, bestellingen/opdrachten) vrijwel ongestoord doornemen en eventueel een to-do lijst maken voor de rest van de week. De volgende dag gaat u dan niet alleen uitgerust maar ook nog eens goed voorbereid aan de slag.

2. Bouw uw werk geleidelijk af & verdeel de taken

Niemand houdt ervan last minute nog allerlei opdrachten af te werken. Beheer uw planning efficiënt en lijst de prioriteiten op die zeker moeten af zijn voor uw vertrek. Hoe meer details van de baan zijn, hoe minder zorgen u hebt op vakantie.

Bovendien is het als ondernemer verstandig om uw werk geleidelijk aan af te bouwen. Plan in de laatste twee dagen voor uw verlof geen afspraken in. Die laatste dagen kan u ongetwijfeld gebruiken om uw afwezigheid goed voor te bereiden en uw laatste taken eventueel over te dragen aan uw werknemers of een collega-ondernemer.

3. Vergeet zeker geen out of office bericht in te stellen met duidelijke vermelding wanneer u opnieuw bereikbaar bent.

En geef duidelijk aan of u tijdens uw vakantie uw e-mail wel of niet leest. En of deze al dan niet wordt opgevolgd door een collega/werknemer.

4. Zorg ervoor dat er steeds iemand de telefoon kan opnemen of voorzie een voice-mail, waarin de nodige informatie wordt meegedeeld.

Want het is voor een klant heel frustrerend indien een telefoon niet wordt opgenomen.

5. Maak duidelijke afspraken over uw bereikbaarheid

Als ondernemer is het lastig u volledig van uw werk los te koppelen. Maar wordt u voortdurend gebeld of gemaïld, dan zal u nooit tot rust komen. Maak daarom goede afspraken over uw bereikbaarheid. En kan u het toch niet laten? Lees dan 1 keer aan het einde van de dag uw e-mails.

6. Vermijd afspraken meteen na uw verlof

Plan de eerste dag na uw verlof geen afspraken in, met uitzondering van een intern teamoverleg natuurlijk. Op die manier geeft u uzelf voldoende tijd om achterstallige mails in te halen en alles op orde te krijgen.

Geniet alvast van uw vakantie.

Stort u niet in het wilde weg op uw inbox, maar sorteer uw e-mails eerst volgens belangrijkheid. Misschien is het wel de laatste mail die prioriteit heeft en onmiddellijke actie vereist?

G I L B E R T E

U

Het leven bij Febelgra

A

zoals ik het ervaren heb.

N

F E B E L G R A

Dank u wel

Eerst en vooral van harte dank voor de vele jaren dat ik voor jullie mocht werken.

Ik geef toe dat ik mij de laatste maanden van mijn loopbaan en de eerste maanden van mijn pensioen helemaal anders had voorgesteld.

De coronacrisis slaat hard toe in onze sector. We hebben elkaar sinds maart 2020 heel veel gehoord en gemaild. Zoals het in heel mijn carrière is geweest, was het nu niet anders. Dankzij jullie vragen leer ik elke dag

iets bij en met COVID-19 was het voor iedereen nieuw.

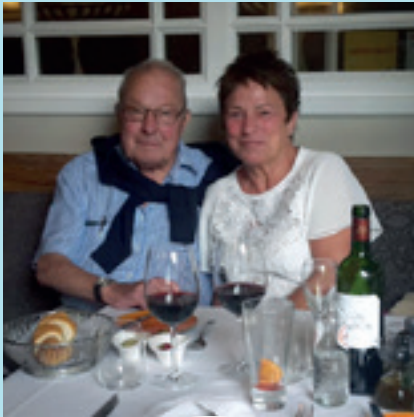
Heel graag neem ik jullie mee in een stukje Febelgra-geschiedenis vertrekkend vanuit mijn roots bij Febelgra-Antwerpen. Uiteraard haal ik er de momenten uit die ik het meest intens beleefd heb.

Febelgra-Antwerpen werft aan

Mijn indiensttreding volgt net na een heel bijzondere periode met gehakketak tussen Unigra en Fegrab. Ruzies worden bijgelegd en de

nationale organisaties gaan samen door het leven als Febelgra.

In datzelfde jaar op **3 oktober 1978** kom ik in dienst bij Febelgra-Antwerpen voor de functie “onthaal en administratie”. Meneer **De Coker** was voorzitter. Inderdaad, in de beginjaren was de aanspreking ‘meneer Beyers’, ‘meneer Vermeulen’, ‘mevrouw Peeters,’ De eerstvolgende overgang naar ‘meneer Roland’, ‘meneer Wim,’ ... heb ik maar overgeslagen en ben onmiddellijk overgegaan tot Roland, Fred, Jef, Marc,

Arbeidsduur

1956	45u
1964	44u
1965	43u
1966	42u
1967	41u
1968	40u
1979	39u
1980	38u
1985	37u

UITTREKSEL VERSLAG

dd. 06.09.1955

**“Niemand is tegen de
45 uren/week maar het zou
nadelige gevolgen hebben.”**

**Wij boeken
succes
en ik maak
een fout.**

Drukker, wat kost het? Altijd belangrijk!

Van schrijfmachine naar computer

De secretaris dicteerde, ik nam op in steno – niet mijn beste vak – maar mijn geheugen en fantasie zorgden voor een goed resultaat. En dan naar de mechanische schrijfmachine waarmee af en toe een gaatje geslagen werd in het papier.

Vrij vlug overgeschakeld naar de elektrische IBM typemachine en supergelukkig met het correctielint. Ook over het blauwe doosje met verschillende letterbolletjes (arial, italic, ...) was ik euforisch. Met de intrede van onze eerste computer - die centraal op het bureau stond - kwam onze voorzitter Roland, minstens ½ dag per week langs om gelijktijdig met een trippel van Westmalle, de eerste ledenlijst te programmeren.

Van typo naar offset naar digitaal

De overgang van typo naar offset was al even aan de gang, maar ik herinner me talloze discussies over de kwaliteit en wat nu echt drukwerk is. Iedereen had een loep op zak en ik moest dit onmisbaar handvergrootglas ook in mijn schuif hebben.

Later bij de intrede van het digitaal drukwerk kwam een gelijkaardig debat op gang.

De kostprijs was steeds belangrijk. Een paar uittreksels uit verslagen:

21.02.1936

“Tijdens de vergadering ruzie tussen twee leden over het maken van prijzen.”

25.08.1941

“Op voorstel van de heren De Smet en Michiels werd op 15 mei een commissie samengesteld welke zich zal gelasten met de kostprijsberekening daar dit werk niet mag overgelaten worden aan het commissariaat voor prijzen in Londen.”

2003

“Onze traditionele manier van kostprijsberekening maakt ons blind. We besteden meer aandacht aan het vinden van de juiste verdeelsleutel, dan aan het analyseren van wat in de grote pot zit.”

Marc Raats en **Arnold D’Haene** – de toffe Histro mannen van toen bij Febelgra – publiceerden het Grafisch Kostprijzenboek. Dit is het naslagwerk bij uitstek en de basis voor calculatieprogramma’s. Mijn leeftijdsgenoot, **Marc Mombaerts**, gebruikt de principes eveneens bij de vele boeiende en succesvolle infosessies.

Een nieuwe secretaris voor Febelgra-Antwerpen

Mijn arbeidsovereenkomst krijgt een bijvoegsel, ik word vanaf **03.03.1986** secretaris van Febelgra-Antwerpen.

Voorzitter Roland zegt mij *“Luister goed, vanaf nu ben je verantwoordelijke en als er iets fout loopt, moet je niet afkomen met: ja maar, dat was de schuld van Neen, jij bent verantwoordelijk. Maar maak je geen zorgen (met pretlichtjes in zijn ogen), als het echt mis gaat, komen ze mij als voorzitter oppakken.”*

In hetzelfde jaar komt **Annemie Peeters** in dienst en we beleven samen tot op vandaag goede en kwade dagen bij Febelgra. We kennen elkaars leven, hebben heel veel hilarische momenten gekend, verzinnen nicknames en gaan een grap niet uit de weg.

We zitten bijna altijd op dezelfde golflengte. Tranen vloeien er zelden van verdriet, maar heel vaak door het schaterlachen. Annemie, van harte dank voor de vele jaren samen en zorg nog goed voor onze leden, het bestaansrecht van onze beroepsvereniging.

MIJN WERKGEVERS BIJ FEBELGRA-ANTWERPEN

- **Roland De Coker** die in 1994 het symbool in ontvangst mocht nemen van “briljant voorzitter”. Helemaal mee eens!
- **Erik Michiels**, de perfectionist, de turbomotor op alle domeinen. Hij volgt en stuurt Febelgra-Antwerpen overal in de wereld (één keer mislukt, geen verbinding in de woestijn ☺).
- **Gerd De Haes**, een vrouwelijke touch in het mannenbastion, dat doet deugd. Het hoogtepunt was zeker de opening van het nieuwe secretariaat in de Van de Wervestraat, een droombureau gerealiseerd door Gerd De Haes en Erik Michiels.
- **Louis Verheyen**, in het begin moesten we onze temperamenten op elkaar afstemmen. Nadien liep onze samenwerking op wieltjes. Voorzitter Louis kende iedereen en vice versa, handig als je hier of daar iets wil gedaan krijgen.

De Limburgers heten me welkom

Het secretariaat van Antwerpen zorgt eveneens voor de dienstverlening van grafisch Limburg. In 1986 word ik automatisch hun secretaris.

Met onderwerpen als vestigingswet, rouwdrukwerk, richtprijzen, ... was het hek van de dam. Wat een temperament bij die Limburgers. De vergaderingen van de Raad van Bestuur – allemaal zwaargewichten - begonnen en eindigden steevast met wat gezellige roddelpraat en een paar goede moppen. Ik voelde me er na enkele vergaderingen en wat vertaalonderwijs heel goed thuis. De lunchcauserieën waren boeiend, de feesten met het Herfstbanket en de barbecues culinair groots, de gezinsuitstappen en de inspanningen hiervoor van de bestuurders nooit gezien. Op bedrijfsbezoek in Limburg, altijd op je gemak met koffie en vaak Limburgs gebak.

Ik hou van de trotse Limburgers!

Respect voor werkgevers en werknemers

Op **17.04.1957** komt de Paashaas langs in de Chocolaterie Mon Trésor om mij bijna letterlijk tussen de paaseieren te droppen. Ik groeide op tussen de arbeiders in één of andere doos of ton in het atelier. Misschien is het denken/agere vanuit werkgeversstandpunt mij hierdoor meegegeven, maar evenzeer het respect voor alle werknemers en in het bijzonder voor de arbeiders.

Met deze ingrediënten heb ik altijd getracht om geschillen tussen werkgevers en werknemers te

beslechten. Met enige schroom durf ik zeggen dat ik met (bijna) alle vakbondssecretarissen een goede relatie heb opgebouwd, zonder de belangen van de werkgevers te verloochenen.

Doorheen de jaren heb ik een hekel ontwikkelt aan egotrippers en aan mensen met narcistische trekjes. Gelijktijdig loop ik erg hoog op met intelligente mensen (je weet wel, de slimmeriken die vinden dat ze niet zo veel weten) die met iedereen overweg kunnen zonder hun gesprekspartner betuttelend te benaderen.

Futura Grafici

Met 8 jonge grafici richt **Roland De Coker** in 1964 FUGRA – Futura Grafici – op. De jongerenvereniging zorgt voor heel wat ontspannende en leerrijke activiteiten. Zij is tevens de voedingsbodem voor de grafische beroepsvereniging Antwerpen die uit de jongerenvereniging geëngageerde bestuurders rekruteert.

Dat kan alleen FUGRAMA zijn!

Leden van Fugra organiseren belangeloos en op vrijwillige basis de nationale vakbeurs Fugrama om de 2, soms 3 jaar. Met dit mega-event vervult de jongerenvereniging meerdere doelstellingen: een aantal competenties aanscherpen bij haar leden, financiële middelen genereren voor de Fugra- en sponsoractiviteiten (o.a. de promotie van de grafische beroepen, de busreizen naar Drupa, enz.). En uiteraard de reden van haar bestaan: netwerken tussen exposanten en grafici, zakenrelaties aangaan en kennis maken met nieuwe producten, machines...

Febelgra
met wind
in de zeilen

Voor eeuwig
mooie
herinneringen

Gestart in **1975** in het Alpheusdal te Berchem met **Robert Peeters** als coördinator. 5 edities verder verhuis naar het Bouwcentrum te Antwerpen en nog eens 4 uitgaven later staat FUGRAMA op de Heizel te Brussel.

Alle Fugrama's waren intensief: veel ontmoetingen, babbels met leden, niet-leden, leveranciers,... **MAAR** staan in mijn geheugen gegrift met een glimlach en trots: de fugrama's met **Marc Raats** als coördinator (overgang naar Bouwcentrum), 1996 waar de Febelgra-stand (realisatie **Erik Michiels**) staat te pronken voor het 100-jarig bestaan van de federatie, en voor mij de mooiste, de grootste en meest lucratieve beurs in 2001 gerealiseerd door **Erik De Coker** met zijn team waar ik kon aan meewerken.

We schakelen sneller!

Na 16 jaar samenwerking met voorzitter, **Roland De Coker**, gaan we vanaf 1994 sneller schakelen naar telkens een nieuwe voorzitter. Soms denk ik na 4 jaar "voilà, hier gaan we weer naar een nieuwe werkgever."

Eeuweling 1996

Febelgra-Antwerpen bestaat 100 jaar en het wordt een dynamisch boeiend jaar. Een jaar met elke maand een activiteit. Ik zoek de geschiedenis op in het archief en ben overweldigd door het ruiken en proeven van het stof, door het aanraken van de met de hand geschreven verslagen, de mooie kaligrafie, de lederen bewerkte kaften en het verhaal.

De stichting van de beroepsvereniging

De aanleiding tot de definitieve stichting blijkt een rondzenden te zijn van de regering waarin werd opgelegd dat een werkhuisreglement van 20 artikels in alle werkhuisen moest aangeplakt worden. Op de Algemene Vergadering van **22.10.1896** werd het Syndikaat gesticht.

Febelgra-Vlaanderen aan de start

Na heel wat vergaderingen met pittige discussies en audits fusioneren de provinciale Febelgra vzw's naar Febelgra-Vlaanderen.

Jo Van Croonenborch, geeft op **25.05.2004** het startschot in de gebouwen van Xeikon. Voorzitter Jo heeft een duidelijke visie en doel voor Febelgra-Vlaanderen. Een heel intelligent man, een mooie kans om als coordinator Febelgra Vlaanderen voor hem te werken. Het roer wordt nog overgenomen door voorzitter **René Van den Berghe** en **Wim Demeestere**, altijd even aanpassen, maar het is boeiend werken. Nu Vlaanderen mijn werkterrein is, maak ik kennis met de activiteiten, recepties en evenementen in heel de Vlaamse regio en dus met meerdere culturen, geplogenheden en dialecten.

1 voor 11

Op **11.07.2011** (Vlaamse feestdag) wordt opnieuw een bladzijde omgedraaid. 1 federatie voor heel België, Febelgra. Om fiscale en financiële redenen wordt Febelgra-Vlaanderen omgevormd naar Febelgra.

De dag nadien verwelkomen we onze nieuwe collega, **Myriam Buyl**, een toffe jonge vrouw, waarmee het fijn samenwerken is. Zij heeft een uitstekende pen en legt de lat hoog in haar job "communicatie en marketing". This nice lady maakt gelijktijdig snel carrière tot in de hoogste rangen bij de internationale organisatie Fespa. Ik dank Myriam hartelijk voor de fijne samenwerking.

Een jaar later valt de beslissing dat alle medewerkers voortaan werken vanuit de kantoren te Brussel. Ik ga hierover niet flauw doen, moeilijke jaren, emotioneel afscheid van ons droombureau, 3 maal een nieuwe directeur-generaal, 3 maal een verhuis in Brussel, geen aandacht voor de cultuurverschillen en werkwijze van de secretariaatsmedewerkers.

Syndikaat der druknijverheid

1896	Gustave Paul Buschmann
1910	Louis Bellemans
1928	Arthur Schotte
1944	
1945	Victor Persoons
1955	Lucien Demoulin
1963	Fred Van Ael
1967	Karel Roels
1973	

Grafische beroepsvereniging Antwerpen

1973	John Caremans
1975	

Febelgra-Antwerpen

1975	Roland De Coker
1994	Erik Michiels
1998	Gerd De Haes
2002	Louis Verheyen
2004	

Febelgra-Vlaanderen

2004	Jo Van Croonenborch
2005	René Van den Berghe
2009	Wim Demeestere
2012	

Febelgra

2012	Michel Pattyn
2018	Denis Geers
...	

Maar het komt goed en uitdagingen dienen zich aan.

- De secretariaatsmedewerkers leren elkaar kennen en waarderen.
- Mijn taken wijzigen en als veldwerker op het sociaal terrein maak ik nu kennis met het niveau waar de CAO's tot stand komen (PC 130).
- Ik leer onze Franstalige leden beter kennen en dus probeer ik mijn Frans bij te schaven.
- Vrij snel word ik secretaris van de verschillende fondsen voor bestaanszekerheid en de andere paritair samengestelde vzw's.

Nog een aantal leuke herinneringen:

Natuurwandelingen vaak met **Lieven Deschampelaere** als (co)gids. Het verdrongen land van Saeftinghe waar een dame na de wandeling haar hakschoentjes kon weggooien en een lid die met slecht passende laarzen gracieus de duin afdonderde.

Meester Jan Tritsmans, jarenlang onze huisadvocaat bij wie we altijd terecht konden met onze vragen en zeker ook voor een grap en een schaterlach.

Drupa-busreizen. Elke dag een bus vanuit alle hoeken van België. 900 busreizigers, 900 ontbijtzakjes, 900

koffiekoeken (zonder bloedsuiker!), 900 pistolets, 900 fruitsapjes, ... het secretariaat ontpopt zich als een gespecialiseerd cateringbedrijf.

Dank aan alle collega's van vandaag, van gisteren en van lang geleden.

- **Johan Van Baelen**, mijn beste maatje.
- **Jos Rossie**, we waren het niet altijd eens maar Febelgra blijft in onze genen zitten en we houden contact.
- **Christel Vanneste**, toffe collega en technisch zeer goed onderlegd.
- **Wim Dubois**, knappe gast met goed contact met leden en collega's.
- **Rudi Miseur**, de verbindingsman als het even misliep tussen de medewerkers.
- De collega's van vandaag (**Ann Kestens, Marisa Bortolin, Anne-mie Peeters, Martine de Couve, Michel Claes**).
- Alsook de huidige top van Febelgra, **Marc Vandenbroucke**, algemeen directeur en **Denis Geers**, voorzitter.
- De jongens en meisjes van **Indufed** die ons warm onthaald hebben in het Marsveldplein.

LEDEN

Jullie zijn het bestaansrecht van onze beroepsvereniging.

Ik ben blij dat ik met jullie heb mogen samenwerken. Vaak ken ik een groot deel van de geschiedenis van jullie bedrijf en heb ik kennis gemaakt met de volgende generatie(s), de herstructureringen, de inhuldiging van nieuwe gebouwen, nieuwe machines,...

Ik heb genoten van de rondleidingen in de ondernemingen en geef toe dat ik van de productie hou, de geur en het ritme van de drukmachines.

Jullie hebben gezorgd voor de droomjob van mijn leven. Het gaat jullie goed!

Gilberte Le Jeune

31.07.2020

Een model van het
arbeidsreglement 2020
kan u downloaden op
www.febelgra.be.

SOCIAAL

Schorsing opzeggingstermijn tijdens periodes van Corona-werkloosheid

Op 22/06 is de wet gepubliceerd tot opschorting van de opzeggingstermijn voor ontslagen gegeven voor of tijdens de periode van tijdelijke schorsing van de uitvoering van de arbeidsovereenkomst omwille van overmacht ingevolge de COVID-19-crisis.

De wet is gepubliceerd in het BS van 22.06.2020 en vanaf die datum in voege.

Opzegging

Zowel de werknemer als de werkgever kunnen een einde maken aan de arbeidsovereenkomst met opzegging tijdens de periode van tijdelijke werkloosheid overmacht COVID-19.

Opzegging door de werknemer

Bij opzegging door de werknemer gegeven voor of tijdens de schorsing TW-overmacht. Geen schorsing van de opzegtermijn voor de periode

TW-overmacht. De opzeggingstermijn loopt gewoon door.

Opzegging door de werkgever:

Opzegging gegeven voor 01.03.2020

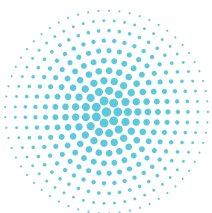
Geen schorsing van de opzeggingstermijn voor de dagen TW-overmacht. De opzeggingstermijn loopt gewoon door.

Opzegging gegeven na 01.03.2020 en voor 22.06.2020

- Geen schorsing van de opzeggingstermijn voor de dagen TW-overmacht tot 22.06.2020
- De dagen TW-overmacht in de periode vanaf 22.06.2020 schorsen wel de opzeggingstermijn

Opzegging gegeven vanaf 22.06.2020

De opzeggingstermijn wordt geschorst voor de TW-dagen overmacht.

VOOR MEER INFO
gilberte.le.jeune@febelgra.be

DOSSIER

Customer experience deel II

In de Factua 04 hebben we het gehad over het belang van een goede klantervaring of customer experience. En zoals beloofd geven we u in deze editie een aantal tips ter bevordering van de customer experience.

Doe regelmatig een enquête bij uw klanten. U kunt pas de juiste maatregelen treffen wanneer u weet wat uw klanten van uw service vinden.

- Deel de feedback met relevante collega's zodat iedereen op één lijn zit wat de klantervaring betreft.
- Geef indien nodig uw medewerkers extra training zodat ze de service kunnen bieden die uw klanten verwachten.

Vergeet uw klanten niet, wanneer het erg druk is binnen uw bedrijf.

Vaak, vooral wanneer het erg druk is binnen een bedrijf, verliest men de klant uit het oog en richt men zich puur op het probleem waarmee de klant kampt. Als dit gebeurt krijgen klanten helaas niet de klantenservice die ze verdienen.

In plaats daarvan wordt het ene na het andere probleem afgehandeld en krijgen ze een labeltje 'opgelost' of 'opvolgen'. U kunt de aanpak van uw

klantenserviceteam veranderen van probleemgericht naar mensgericht.

Een goede klantenservice moet consequent en bij elk contactmoment plaatsvinden.

In deze digitale wereld vertrouwen klanten zelden alleen op het call-center van het bedrijf om het probleem op te lossen. Ze zullen eerder uw website of uw pagina's op sociale media bezoeken, of via hun digitale apparaten een oplossing voor het probleem zoeken. Het is daarom van cruciaal belang dat u op alle contactmomenten klantenservice verleent.

Uw ontevreden klanten zijn net zo belangrijk als uw tevreden klanten.

Uw ontevreden klanten kunnen (en zullen) u evenveel vertellen over uw klantenservice als tevreden klanten. Luister naar uw ontevreden klanten en zorg dat uw klanten u gemakkelijk kunnen bereiken als ze klachten hebben. U kunt de allerbeste klantenservice bieden, maar als uw klanten u niet kunnen bereiken, heeft het weinig effect.

Zorg dat u op uw website aangeeft hoe klanten u kunnen bereiken als ze een probleem ondervinden, en maak regelmatig gebruik van klanttevredenheids- en vervolgenquêtes Als

ontevreden klanten contact met u kunnen opnemen en hun probleem snel wordt opgelost, is de kans groot dat dit veel onvrede wegneemt en ze zelfs een trouwe klant worden.

De eerste indruk is belangrijk.

Voor een goede klantervaring is het van belang dat u zorgt voor een positieve eerste indruk. Dit zal namelijk een positieve doorwerking hebben in de ervaringen die daarop volgen.

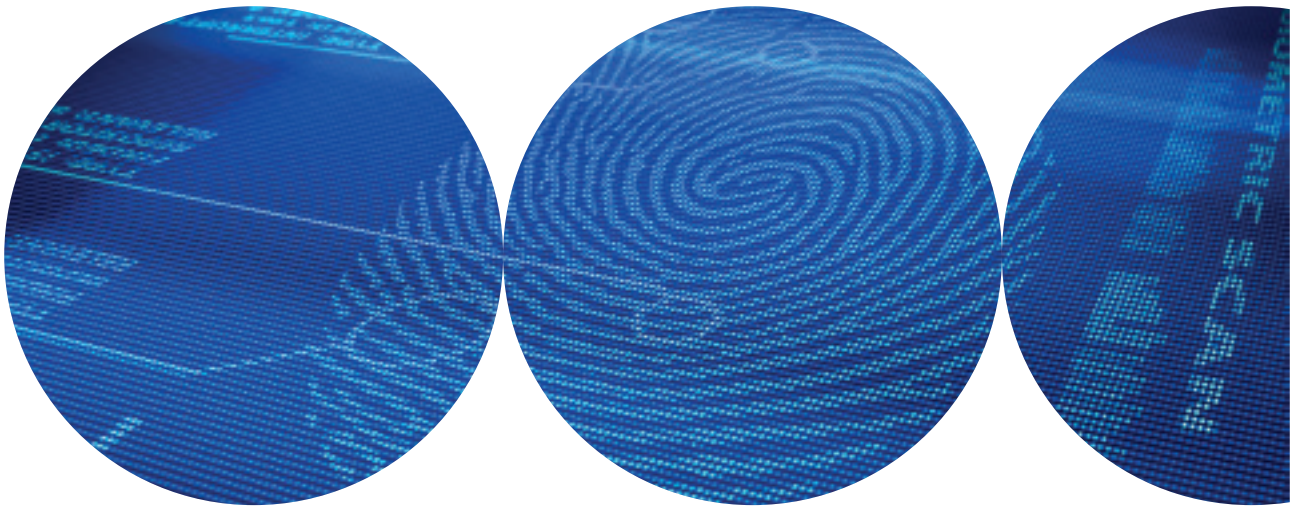
Zorg voor een kleine attentie.

Stuur bijvoorbeeld een kaartje naar klanten waarvan u weet hebt van een speciale gebeurtenis zoals een geboorte, huwelijk, overlijden,...

Koester elke klantrelatie alsof het de relatie met uw grootste klant is. Dankzij deze insteek zullen meer klanten u trouw blijven.

Een gouden regel: probeer altijd om minder te beloven, maar beter te presteren. Underpromise en overdeliver

Vergeet niet dat consumenten **de zorgvuldigheid en vriendelijkheid** van de klantenservice dikwijls **belangrijker vinden dan snelheid**. Met andere woorden, goede dienstverlening heeft meer waarde dan snelle service.

GDPR

Vingerafdrukken

Recordboete in Nederland

Het artikel in een Nederlandse krant met volgende titel: *“Recordboete voor bedrijf dat vingerafdrukscanners inzette om werktijden te registreren”* trok de aandacht van één van onze leden. En wij vroegen advies aan het VBO.

Waar gaat het over?

De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) heeft een boete van 725.000 EUR opgelegd aan een bedrijf dat vingerafdrukken van werknemers verzamelde (zonder duidelijke toestemming).

Het niet bij naam genoemde bedrijf deed dat om werktijden te registreren, maar dat was in strijd met de privacywetgeving. Het is de hoogste boete die de AP ooit heeft uitgedeeld.

Advies van het VBO

Het gebruik van vingerafdrukken van personeel voor eender welk doeleinde is allesbehalve vanzelfsprekend. Vingerafdrukken worden beschouwd als biometrische gegevens.

Deze vallen onder de categorie van de gevoelige gegevens en de verwerking (d.i. het gebruik) ervan is, behoudens een aantal strikte uitzonderingen, verboden. De reden hiervoor is dat als uw wachtwoord

wordt gestolen, kunt u het altijd wijzigen, maar uw vinger kan u niet vervangen

Er is in België nog geen rechtspraak over dit thema, maar ik vermoed dat het oordeel van de Belgische Gegevensbeschermingsautoriteit niet veel zou verschillen van het Nederlandse oordeel. Aan de basis ligt de Europese wetgeving (de algemene verordening gegevensbescherming of GDPR), die in beperkte mate met Belgische, nationale regels werd aangevuld.

Het gaat om artikel 9 van de **GDPR** en artikel 9 van de Belgische **wet van 31 juli 2018**.

Artikel 9 somt ook de gevallen op waarin biometrische gegevens uitzonderlijk wel gebruikt kunnen worden. Een van de uitzonderingen is dat men gebruik mag maken van de biometrische gegevens wanneer de persoon zijn uitdrukkelijke toestemming heeft gegeven. Maar de toestemming van een werknemer t.o.v. zijn werkgever wordt in veel gevallen niet als rechtsgrond aanvaard. Men gaat er immers vanuit dat de werknemer, omwille van de gezagsverhouding, niet vrij is om ‘neen’ te zeggen.

Daarnaast moet men rekening houden met **het proportionaliteitsbeginsel uit de GDPR**. Dit houdt in dat enkel deze persoonsgegevens mogen verzameld worden die toereikend, terzake dienend en niet overmatig zijn om de vooropgestelde doeleinden te bereiken. In het geval van tijdsregistratie, zou men dus moeten kunnen aantonen dat er geen andere manier is om aan tijdsregistratie te doen die even doelmatig is maar minder invasief voor de privacy van personen.

Tot slot dient men ook rekening te houden met het feit dat het gebruik en dus verzamelen van biometrische gegevens ook een extra risico inhoudt qua bewaring. Best kan men een DPIA (data protection impact assessment) uitvoeren en in geval van verlies van gegevens (data breach) dient men dit verplicht te melden aan de autoriteit.

Conclusie van het VBO

We concluderen daarom dat men ook in België erg voorzichtig moet zijn met het gebruik van vingerafdrukken of andere biometrische gegevens in het kader van toegang of controle van het personeel.

Voor meer info:
ann.kestens@febelgra.be

INTERVIEW

Lid in de kijker: Studio Soku

Wanneer ben je met je bedrijf gestart? Waar ben je gevestigd? Eenmanszaak?

Studio Soku werd geboren op 1 juli 2018 en is gevestigd te Lebbeke (tegen Dendermonde). Op dit moment ben ik een eenmanszaak.

Welke studies heb je gedaan? Wist je van kleins af aan al dat je dit wou gaan doen? Geïnspireerd door iemand?

Ik heb mijn secundair in het kunstonderwijs (Sint- Lucas) doorgebracht en ging daarna enkele jaren aan de slag in zeer uiteenlopende sectoren maar helaas niets creatief. 2017 was dan ook een belangrijk jaar, want toen besloot ik om een opleiding grafisch ontwerp te volgen overdag en 's avonds een studie UXD (User Experience Design) beiden bij Syntra. Een beetje de omgekeerde wereld om op latere leeftijd nog eens naar school te gaan maar wanneer het klopt...

Ik wist toen ik jong was nog niet wat ik wou doen maar dat het iets creatief mocht zijn stond wel vast.

Ik ben iemand die ook enorm kan genieten van andermans creatief werk. Meer dan van het mijne eigenlijk. Iedereen die een gevoel weet los te maken aan de hand van kleuren, vormen, lijnen, woorden,... is voor mij een inspiratie.

Voor welke klanten werk je?

Dit is erg uiteenlopend. Zo heb je natuurlijk de klassiekers zoals een vastgoedkantoor, een bouwconsultant, schoonheidssalons, podologen, kledingmerk,... Maar daarnaast zijn er ook nog enkele bijzonderheden, one-

of-a kind zeg maar zoals Casting Tails (een dieren casting bureau voor spots, fotoshoots, ...), Double pass (voetbal consultancy bedrijf), BLOK (Biochemisch Instituut voor Orthomoleculaire Kennis) en Febelgra zelf. En niet te vergeten het gelegenhedendrukwerk voor de particulieren die hun eigen verhaal in een mooi jasje willen. Elke klant heeft zijn eigen charme en ik heb met elke klant een fijne klik. Of dit nu een bedrijf is, een eenmanszaak of een superverliefd koppel.

Wat doe je precies als grafisch ontwerper? Enkel ontwerpen of ook nadenken over strategie, branding,...

Op dit moment doe ik eigenlijk heel erg veel. Van strategieën naar websites, naar lay out... In een snelle en moderne wereld als deze is het echter onmogelijk om in alles specialist te zijn én te blijven. Daarom zal ik in 2020 mijn aanbod herbekijken. Kwaliteit boven kwantiteit.

Wat is het leukste project waarop je al hebt gewerkt? Voor welke klant zou je eens graag werken?

De leukste projecten zijn eigenlijk mijn huwelijksuitnodigingen en geboortekaartjes; niets mooier dan de liefde vieren. Zeker als deze wat creatiever mogen zijn of als er soms letterlijk een hoekje af mag zijn.

Bedrijven zijn uiteraard ook fijn maar dit moet vaker in een iets droger jasje. Maar als ze bijvoorbeeld al eens durven lonken naar een speciale drukwijze dan ben ik weer helemaal blij! Wat ik in de toekomst graag nog eens wil doen; de cover van een LP ontwerpen of een superleuke voedings/drank verpakking.

Heb je nauw contact met drukkerijen?

Ja of dat probeer ik toch. Ik heb enkele vaste partners en werk super graag met hen samen. Het is wel zo dat iedereen zijn specialiteit heeft en het is dus soms zoeken naar de juiste klik. Zo duikt er met regelmaat wel een nieuwe drukkerij op die net heeft wat ik nodig heb. Het spreekt voor zich dat deze mee in mijn contacten opgenomen worden. Het blijft zelden bij een enkele samenwerking. Elke drukkerij waar ik tot hier toe mee samenwerkte doet telkens alles voor hun klanten. Dat is ge-wel-dig fijn samen werken!

Waarom ben je lid geworden van Febelgra? Hoe ken je Febelgra?

Ik werd lid van Febelgra omdat ik zelf met veel vragen zat over de sector. Zoals de juiste partners, de juiste materialen vinden,... maar ook wat zijn mijn rechten als grafisch vormgever, welke opleidingen zijn de moeite waard om te volgen, ... Na wat zoekwerk op het internet kwam ik bij Febelgra uit en tegelijk vond ik ook de antwoorden voor bovenvermelde vragen. Hoera!

Vanwaar de naam Studio Soku?

Deze vraag krijg ik erg vaak 😊 Het is dan ook iets uit een ander werelddeel. Zoals je misschien weet kan een woord in het Japans verschillende betekenissen hebben naar gelang je het uitsprekt. Soku staat voor 'vakmanschap' en 'partnerschap'...Dit vatte voor mij meteen alles samen. Zo wil ik ondernemen en zo wil ik werken.

Wij danken **Nele Van Herrewegen** van **Studio Soku** voor dit interview.

SNELNIEUWS

Openbedrijvendag

Op zondag 4 oktober 2020 viert Voka Open Bedrijvendag haar dertigste verjaardag. Een jubileumeditie met als thema 'digitale transformatie'. Om de daad meteen bij het woord te voegen, pakt de organisatie dit jaar uit met 'Voka Open Bedrijvendag Virtueel'. Dit doet ze in samenwerking met het Gentse virtual realitybedrijf Poppr. Op deze

gloednieuwe website kan je Belgische bedrijven 24 op 7, vanuit je luie zetel, bezoeken via virtuele rondleidingen.

Voor meer info omtrent een eventuele deelname van uw bedrijf aan deze Open Bedrijvendag kan u zich richten tot de website:

www.openbedrijvendag.be

ON TOUR

- 15/07** **West-Vlaanderen**
Rederij Coudenys Brugge 18u30

- 20/08** **Antwerpen**
XL CaféMechelen 18u

- 27/08** **Oost-Vlaanderen**
Wijndomein Nobel Lochristi 18u

- 27/08** **Brussel**

- 09/09** **Vlaams Brabant**
AB Inbev Stella Artois Leuven 19u

- 16/09** **Wallonië**
Namur

Wenst u meer info, klik dan door naar www.fespa.be/nieuwtjes/fespa-on-tour/

CAO-gids

De CAO-gids 2020 ligt binnenkort in uw brievenbus. Dit is een gemeenschappelijke uitgave van de sociale partners van het Paritair Comité 130, bevoegd voor de arbeiders in onze sector.

Intergraf economic report 2020

Het Economisch Jaarverslag van Intergraf geeft uitgebreide economische informatie over de Europese grafische industrie. Het toont historische ontwikkelingen en vergelijkingen tussen landen. Het geeft algemene informatie over het profiel van de Europese grafische industrie, evenals gegevens over de productie van gedrukte producten en de handel met belangrijke internationale handelspartners.

Daarnaast beschrijft het de hoogtepunten over de economische ontwikkeling van sectoren die relevant zijn voor de grafische industrie - waaronder papier, inkt, pers, energie en postmarkten. De editie van dit jaar bevat ook print gerelateerde informatie over Brexit en COVID-19. Bovendien

bevat het verslag de eerste voorspellingen van de gevolgen van de pandemie voor de grafische industrie en het verpakkingsdrukkerwerk tot 2024. Deze informatie is verstrekt door het partneronderzoeksinstituut van Intergraf, Smithers, en onze aangesloten federaties.

Het rapport kan gratis door leden worden aangevraagd via email: ann.kestens@febelgra.be

Niet leden kunnen dit rapport ook aanvragen bij Febelgra mits betaling: geprinte (290 EUR excl. BTW) en elektronische (390 EUR incl. BTW) versie.

Lonen en wedden

De gezondheidsindex voor de maand juni 2020 bedraagt 110,05.

Arbeiders PC 130

De nieuwe afgevlakte index voor juni 2020 bedraagt 107,88 en situeert zich binnen de stabilisatieschijf 104,77 en 109,01. Bijgevolg is er geen indexering in juli 2020.

Bedienden PC 200

De reële lonen worden geïndexeerd op 1 januari 2020 met 0,80% op basis van de evolutie van het rekenkundig gemiddelde van de indexcijfers van november/december 2018 in verhouding tot het gemiddelde van november / december 2019.

RSZ-percentages vanaf 01.07.2020

	ARBEIDERS			BEDIENDEN		
	Bedrijf 1	Bedrijf 2	Bedrijf 3	Bedrijf 1	Bedrijf 2	Bedrijf 3
	<10 psl	10-19 psl	≥ 20 psl	<10 psl	10-19 psl	≥ 20 psl
Basisbijdragen	19,88	19,88	19,88	19,88	19,88	19,88
Overige bijdragen	11,04	12,73	12,78	5,47	7,16	7,21
Fondsen bestaanszekerheid	2,01	2,66	2,66	0,23	0,23	0,23
Totaal WG bijdragen	32,93	35,27	35,32	25,58	27,27	27,32

De eenmalige betaling voor jaarlijkse vakantie is niet opgenomen in deze tabel.

Sociale loonlast

Arbeiders vanaf 01.07.2020	1 PLOEG		2 PLOEGEN		3 PLOEGEN	
Tijdslast 1	1,1995	19,95%	1,2911	29,11%	1,4989	49,89%
Tijdslast 2 zonder sociale lasten	0,0253	2,53%	0,0261	2,61%	0,0261	2,61%
Sociale lasten	1,5299	52,99%	1,5299	52,99%	1,5299	52,99%
Totale sociale loonlast	1,8604	86,04%	2,0014	100,14%	2,3193	131,93%

Berekeningen op basis van een bedrijf met ≥ 20 personeelsleden en loonklasse XIV. Er werd rekening gehouden met de niet doorstorting van de voorheffing van 22,80% bij ploegenarbeid.

Bedienden vanaf 01.07.2020		
Tijdslast 1	1,2365	23,65%
Tijdslast 2 zonder sociale lasten	0,0882	8,82%
Sociale lasten	1,3102	31,03%
Totale sociale loonlast	1,7083	70,83%

Er werd geen rekening gehouden met de structurele lastenvermindering, de ecocheque van 250 EUR (voltijdse bediende) en de premie van 250 EUR (invoege vanaf 2016).

Loonindex

2009	01.01.2009	145,36	2012	09.01.2012	155,39	2015	01.01.2015	157,17	2018	01.01.2018	163,93
	01.06.2009	145,73		08.10.2012	158,59	2016	01.01.2016	157,75		01.08.2018	167,20
2010	01.01.2010	145,58	2013	01.01.2013	158,63		01.04.2016	156,07	2019	01.10.2019	168,07
	12.07.2010	148,94		01.04.2013	157,95		09.05.2016	159,31	2020	01.01.2020	170,32
2011	01.01.2011	149,04		01.10.2013	157,94	2017	01.01.2017	159,31		01.02.2020	173,68
	11.04.2011	152,11	2014	01.01.2014	157,42		08.05.2017	162,61		01.07.2020	172,89

Papierindexen

De papierindexen geven de evolutie weer van de aankoopkosten van papier, één van de voornaamste grondstoffen in de grafische nijverheid. Er worden indexen berekend voor het offset houtvrij papier, het MACO houtvrij papier en het MACO houthoudend papier. Referentiepunt zijn de aankoopkosten op 01.01.1973. De indexen van de papieren prijzen worden op die datum gelijkgesteld aan 100.

Datum	Offset houtvrij	Maco houtvrij	Maco houthoudend	Datum	Offset houtvrij	Maco houtvrij	Maco houthoudend
31.05.2020	269,91	246,20	289,84	31.12.2019	284,49	262,30	290,82
30.04.2020	269,91	251,57	290,82	30.11.2019	281,66	261,60	290,82
31.03.2020	269,91	251,57	290,82	31.10.2019	283,75	259,81	290,82
29.02.2020	273,32	247,77	290,82	30.09.2019	279,00	256,84	290,82
31.01.2020	271,84	249,92	290,82	31.08.2019	282,00	258,04	290,82

De meeste recente cijfers vindt u op onze website www.febelgra.be onder 'Diensten / Commercieel / GIL-etiket'.

De auteurs, de redactie en de uitgever streven naar betrouwbaarheid van de gepubliceerde informatie waarvoor ze echter niet aansprakelijk kunnen worden gesteld.

PAPIER IN DE KIJKER

sappi | Raw

Ruwe bolster met zachte, stijlvolle kern

RAW is een enkelvoudig gestreken papier dat beschikbaar is in vellen en op rollen. Een premium papier dat natuurlijk en ongestreken aanvoelt maar door een speciale oppervlak-tebehandeling zorgt voor mooie, levensechte printresultaten.

De natuurlijke witheid en de hoge opdikking geven RAW een stevig zintuiglijk karakter waardoor er een diepere binding met de inhoud wordt

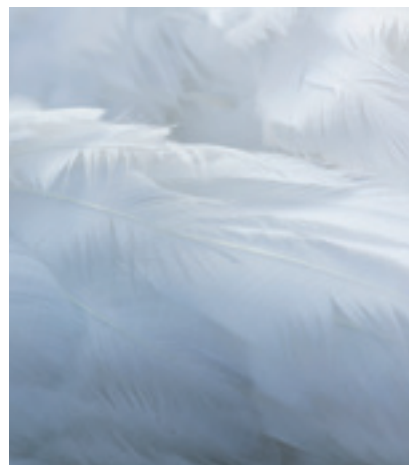
gemaakt. Geen vluchtige impressies maar long lasting belevingen!

RAW onderscheidt zich duidelijk van andere gestreken papieren en fungeert als een waardige ambassadeur die de relevantie van print binnen een breed mediaspectrum stevig in de kijker zet.

Zien, voelen, ervaren, inspireren... om emoties te vertalen in sfeervolle creaties!

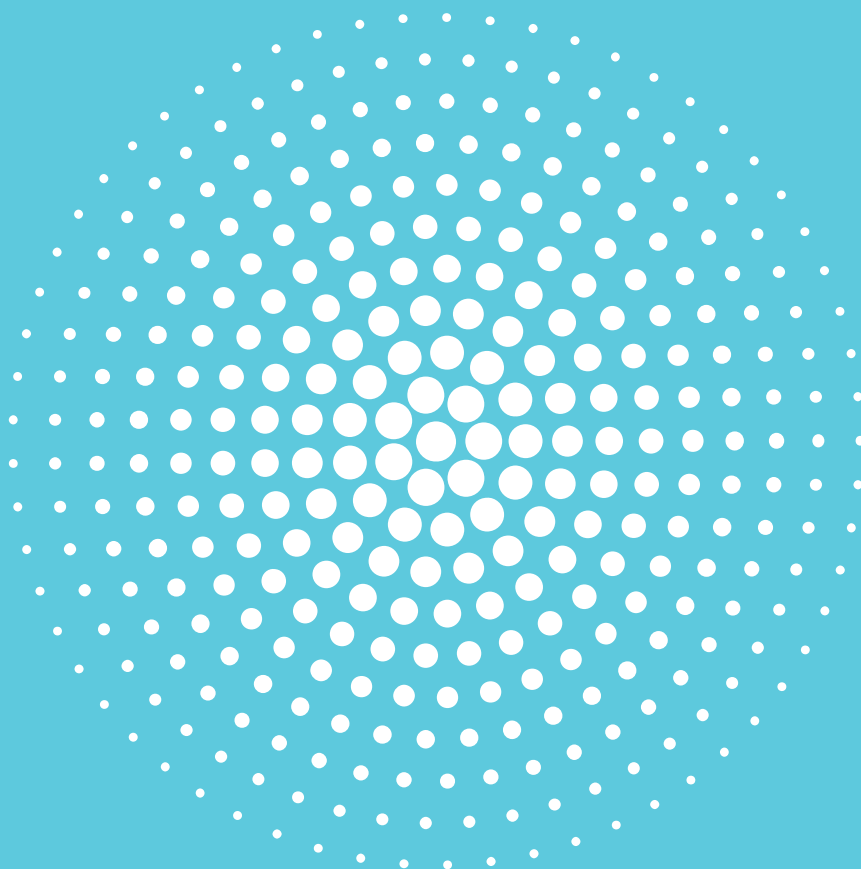
RAW wordt verdeeld door Igepa en is verkrijgbaar in 4 diverse gramgewichten van 115 g/m² tot 170 g/m².

Vraag vandaag nog uw productbrochure aan via samples@igepa.be

First Impression werd voor wat betreft de binnenpagina's, gedrukt op RAW 135g/m². De cover op RAW 170g/m².

Partners in creativity

